

GORICA

(Večerno izdanje).

Izhaja vsak petek v mesecu ob 11. uri popoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo izvzemši za tekoče leto petke 29. septembra, 15., 22. in 29. decembra.

Stane po pošti prejemanja ali v Gorici na dom pošiljana do konca decembra 1 gl. 20 kr.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Solskih ulicah in J. E. Lersitz v Namskih ulicah po 5 kr.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini, h. št. 9.

Dopise, oglase in naročnino sprejema „Narodna tiskarna“.

Oglasi se računijo po petit-vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 7 kr., ako se tiskajo 2-krat po 6 kr., ako se tiskajo 3-krat po 5 kr. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ A. M. Obizzi (odgov. J. Marušič)

Javen shod v Tomaju.

V nedeljo dne 8. oktobra je društvo „Sloga“ priredilo javen shod v Tomaju na Krasu. Po popoldanski službi božji se je ob lepem vremenu v prostorih g. župana Černeta zbralo okoli 400 gospodarjev iz Tomaja in okolice. Vlado je zastopal sam okrajni glavar g. dr. Peter Laharnar. Shodu je predsedoval župan iz Skopegga, g. Živic, zapisnikarjem pa je bil izbran g. Černe ml. in zborovalci so pazljivo sledili govornikom.

Prvi je govoril državni poslanec dr. Gregorčič o političnem položaju v državi in deželi. Popisoval je nedelavnost državnega zbora, katero so provzročili nemški nestrpnosti z razsajanjem in kričanjem ter glasovanjem po imenih. Povod v to so jim bile jezikovne naredbe za Češko. Proračuna že 3 leta državni zbor ni mogel delati. Nemška obstrukcija je preprečila razpravo v zbornici o nagodbi z Ogersko, sklepanje o mnogih koristnih predlogih, kakor o odpravi mitnine, koledarskega in časnikarskega koleka itd. Vlada se je poslužila paragrafa 14., ter z njegovo pomočjo uveljavila nagodbo z Ogersko in vpeljala nov davek na sladkor. Ako sta ta dva zakona uveljavljena v tej obliki, ki je na kvar avstrijskim davkoplačevalcem, so temu krivi Nemci. Paragraf 14. pa nam je prinesel tudi nekaj koristnih zakonov, kakor povišanje služabniških plač in pristojbinski zakon. Večina je bila v državnem zboru, a vlada se na njo ni opirala. Dokler so bili laži-liberalci na krmilu, je veljalo konstitucionalno načelo, da vlada bodi parlamentarna. Ko so pa Nemci zgubili premoč, od tedaj so bile vlade vedno nad strankami. Tako Taaffejeva, Badenijeva, kakor Thunova.

Pri nas igrajo veliko vlogo poulične demonstracije. Vsled demonstracij v Piranu so odpravili dvojezične napise na tamošnjem sodišču. Demonstracije so spodkopale grofu Badeniju slahišče. 27. nov. 1897. zvečer je bil še v milosti, pojavile so se demonstracije in 28. novembra opoldne je bil Badeni odpuščen. Tudi Thunovo ministerstvo je moralo odstopiti, da se pomirijo razgrajaci. Prišlo je novo, tako imenovano uradniško ministerstvo, kojega naloga je odpraviti jezikovne naredbe.

Pogum moramo ohraniti. Ne bojmo se, dokler bo desnica skupaj držala. Vsi klubi desnice so se izjavili, da ostanejo solidarni v svojih zahtevah ter da tirjajo jezikovni zakon za celo Avstrijo. Desnica ima vso moč, ako ostane združena, ter more preprečiti vsako delovanje vlade. Ako

desnica krepko nastopi, se bode vlada morala na njo ozirati.

Naš deželni zbor praznuje v zadnjih letih, storilo se je zelo malo. Slovenski poslanci smo hoteli Italijanom pokazati, da brez nas in nadškofa ne morejo nič storiti. Zato smo šli iz zbornice. Ker je bil deželni zbor nesklepčen, tudi ni mogel delovati.

Začela so pogajanja. Slovenci smo zahtevali deželni solski zalog ter prispevek dežele 180.000 gld. Italijani niso hoteli o tem slišati. Pozneje smo se zblizali. Italijani so ponujali 104.000, a mi smo z ozirom na povišanje učiteljskih plač zahtevali 150.000 gld. Italijani so zahtevali nov davek za Gorico. Rekli smo: prav, a dajte nam pošteno poslopje za slovensko šolo v Gorici. V mnogih rečeh smo se približali, a naenkrat so Italijani nastopili z začetvami, katere so preje sami izključili iz pogajanj. Tirjali so, naj se v odsekih razpravlja v italijanskem jeziku, ter da glavar slovenske govore tolmači italijanski. Tega v zbornici nismo mogli dopustiti, ker se po opravi glavar ne sme vtikati v razpravo. On pa bi že skrbel, da bi se tako prevajal, kakor bi bilo njemu prav. Zadovoljni smo bili iti v deželni zbor ter razpravljati o stvareh, o katerih smo se bili poprej sporazumeli: tje v dan pa ne moremo iti v zbor. Prejšnji glavar ni glasoval, a sedanjí hoče glasovati, ter bi mi, ako bi šli brez-pogojno v zbor, le omogočili Italijanom sklepanje tudi o nam neljubih stvareh. Italijani pa so vse odbili.

Upali smo na vlado. Saj vlada je predložila načrt zakona o dež. šolskem zalogu. Vlada more v Primorju vse storiti. More nam pridobiti večino v dež. zboru s tem, da premeni volilni red v kupčijsko zbornico. Vlada v goriškem mestu vse doseže, lahko ima v dveh letih zmerno starašinstvo in tudi zmerne deželne poslance. A vlada tega noče, ker naša pokrajinska vlada je nasprotna Slovincem. Ker pa Italijani sami pravijo, da bi bilo bolje za nje, ako se ločijo od Slovencev, zahtevajmo tudi mi razdelitev naše dežele v slovenski in furlanski del, oziroma goriško in gradiščansko grofijo, kjer bodedo samostojno opravljali vsak svoje potrebe.

Zakon narave je tak, da iz malega raste veliko. Po tem zakonu pridemo Slovenci v mestu goriškem in po mestu v deželi do tiste veljave, ki nam gre, tudi brez vladne pomoči. Število slovenskih šolskih otrok, rojenih v Gorici, raste od leta do leta. Ako bi iz italijanskih mestnih šol izločili slovenske otroke, katerih je tam dobra

tretjina, pokazalo bi se, da že zdaj je slovenski naraščaj v Gorici večji od laškega, Slovenski hišni posestniki, trgovci in obrtniki se množe v mestu od leta do leta. Ti možje so volilec, ki o svojem času stopijo v boj ter priborijo mestu in deželi ono lice, ki jima gre po pravici.

Drugi govornik g. Dermastia je govoril o kmetijskem vprašanju ter o združevanju. Povdarjal je, da se mora tudi kmet zavedati svojega žalostnega stanu, združevati se, ter skupno povzdigniti glas do merodajnih činiteljev. Povedal je, zakaj da propada kmetijski stan. Vzrok temu je svobodno razkosavanje zemljišč, svobodno zadolževanje, ter iz tega izvirajoče prisilne prodaje, dedni zakon, nizke cene žita in živine, katere provzročajo uvoz tujega žita ter židovska spekulacija ter ogromni davki, ki tarejo najhujše kmeta.

Pozival je ljudi, naj si pomagajo sami sosebno z združevanjem. Govoril je o pomenu gospodarskih združenj, o njihovi važnosti za umno gospodarstvo, o koristi, katero imajo udje tako pri prodajanju svojih pridelkov kakor pri nakupovanju za gospodarstvo potrebnih stvari. Povdarjal je posebno, da ima kmetovalec, kakor vsakdo drugi, pravico, združevati se ter si skupno naročevati vse potrebščine, sosebno, ako so trgovci oderuhi, ki izmozgavajo ubogo ljudstvo. Toda mi, pravi govornik, ustanavljamo strogo gospodarske združenje, nikakor pa ne konsumnih druženj, ki naj bi uničevala poštene, realne trgovce. Ker izkoriščujočih trgovcev v teh krajih ni, torej tudi ni treba nastopati proti njim; mi skrbimo tudi za trgovski stan, ker je važen faktor v naši narodni organizaciji. Ako se nam torej očita, da hočemo uničevati trgovce, je podlo podtikanje. Pozivlja konečno navzoče, naj osnujejo gospodarsko združenje.

Navzoči so ob sklepu burno pritjevali govorniku. Zadruga se je osnovala ter je takoj pristopilo okoli 40 udov.

K besedi se je oglasil g. Anton Černe ml. ter prosil g. poslanca, naj deluje na to, da se kmetijsko ljudstvo razbremeni, sosebno šolskih doklad, katere znašajo sedaj 120% na zemljiški davek in 160% na obrtni davek. Prosimo, naj se ustanovi deželni šolski zalog.

Nadalje prosi g. poslanca, naj deluje na to, da se pregleda zemljiški kataster na Krasu. Slika žalostno stanje kraškega kmeta, zadolženje, slabo stanovanje, hrano itd. Pri tem pa je vse naše zemljišče v I. razredu. Kraški kmetje plačujejo višje davke, kakor na kranjskem Vipavskem. Prosi torej g.

pri njih. Ali tudi vse te počitnice so minile kakor krasen sen.

Teško ste se ločili deklici od krasnih gor in mile lovske hiše, ko ste odhajali zopet v samostan.

Angela se je vrnila domov zdrava in sveža kot razevela gozdna roža. Mati jo je obsipala s poljubi same radosti.

Ali v jeseni je jela Angela nekako bolehati in veneti. Prestrašena mati jo je vprašala večkrat: „Angela, ali te kaj boli!“

„Nič me ne boli, mamica!“ odgovorila je Angela veselo.

V vedenju se ni poznalo pri njej nobene spremembe. Bila je vesela in pridna kakor sicer drugekrati; samo da je bolj pogosto klečala v samoti pri samostanski kapeli.

Zapadel je sneg, nastopil je mráz in Angela je jela pokašljevati.

Častite samostanske sestre so se jele zares bati za njo. Svetovale so oskrbniku, naj ne pošilja Angele dalje več v šolo, da jo to gotovo utruji; ali deklica ni hotela nič slišati o tem. Govorila je, da bi brez šole morda umrla; in obljubovala je, da se

poslanca, da bi jim pomagal študi v tem oziru.

Zborovalci se zahvalijo govornikom; predsednik pa z živio-klici na cesarja zaključil javen shod. Po „Prim. L.“

O ljubezni, vesti in odkritosrčnosti.

Glasilo dr. Tume je naznanilo v posebni notici, da bode pričelo objavljati vrsto člankov, kateri bodo morali prepričati vsakega, kateri se sploh prepričati da. Kogar ti članki ne bodo prepričali, temu ne more nikdo pomagati — kakor Bog sam. Radovednost nas je gnala, da smo hitro vzeli v roke št. 80 „Soče“, ker se štejemo med one, ki se dajo prepričati brez posebne božje pomoči. Radovedni smo bili, kaj nam more „Soča“ še novega povedati, s kakimi novimi razlogi iznenadi svet, katerega hoče prepričati.

Dosedaj je hotel prepričati naše ljudi dr. Tuma s podpisovanjem svojih člankov, na katere smo odgovarjali — le kolikor nam je prostor dopuščal. Ker pa izhaja „Gorica“ le po enkrat na teden, a „Soča“ je po dvakrat napolnjevala svoje predale s Tumovimi članki s podpisom, a tudi brez podpisa, nismo mogli tako podrobno odgovarjati, kakor bi bili radi; zanašati smo se morali na razsodnost naših čitateljev. In prepričani smo, da se nismo varali. To nam spričuje tudi shod v Prvačini in v Tomaju.

Z naznanilom novih člankov pa je „Soča“ posredno sama priznala, da njeni članki niso dosegli svojega namena, an pak da je treba novih člankov, da se naš narod prepriča, da je dr. Tuma izvoljeni odrešenik in Gabršček njegov prorok.

Ko smo radovedni vzeli v roke „Soče“ št. 80 in zagledali začetek napovedanih člankov, nismo bili zadovoljni že z naslovom „brez programa in doslednosti“, kajti videli smo, da bode le pogreta rihta. Koliko tacih člankov je že prinesla, a prepričala ni nikogar. Na misel nam je prišel latinski pregovor: „Parturirunt mortem, nascitur ridiculus mus“. Pogreta rihta toraj leži pred nami, ki malokomu dobro diši. Vendar se posilimo, da se je lotimo, če tudi smo prepričani, da razsodnosti ima slovensko ljudstvo že toliko, da bi se ne dalo zbegati po „Sočinih“ pogreth člankih.

Za naslovom smo pogledali na podpis. Zopet nismo bili zadovoljni, kajti tistega A. G. so čitatelji že siti. Dr. Tuma ni zmagal s svojimi članki, A. G. bode še manj opravil, kajti tega tička poznajo povsod

ne bode prav nič trudila — samo da jo pusté v šoli. —

Hodila je torej še nadalje v šolo, dokler je mogla. Ko so pa zaveli spomladni vetrovi in se je sneg raztajal, zapustile so Angelo moči in morala je ostati doma. Součenke so jo obiskovale in se bavile z njo, posebno pa Ljudmilka.

Ko je enkrat oskrbnica spremljala Ljudmilko, reče jej v veži s solzami v očeh:

„Mila Ljudmilka, prosim Vas, molite za Angelo, da nam ne umrje.“

„Milostna gospa, mi že itak molimo vse za njo; ali ne vem, ali bo uslišana naša molitev!“

„In zakaj pa dvomite o tem?“

Ljudmila pobesi oči. „Hotela sem Vam že davno povedati, milostna gospa; ali Angela me je prosila, naj tega ne razodenem. Zdaj mi srce ne da več pokoja, in moram vam to povedati.“

Oskrbnikova prime prestrašena Ljudmilko za rame:

(Konec pride.)

PODLISTEK.

Drag spomin.

Česki spisal V. KOSMAK.

Ljudmilin oče je bil višji gozdar v goratem kraju, nedaleč od Radgosta. Njegova lovska hiša je stala na robu krasnega gozda. Bister, hladni potok je tekal okrog velikega vrta.

Tu je bivala o počitnicah Ljudmila in z njo tudi Angela, kajti Ljudmilka si je bila izprosila od oskrbnikovih, naj pusté k njim Angelo vsaj za štirinajst dni.

Stariši so radi privolili; saj so mislili, da bi mogla Angeli le koristiti sprememba zraku.

Ko so se bile približale počitnice, prišel je bil Ljudmilkin oče ter odpeljal hčer in Angelo.

To je bila radost, ko ste se približali krasnim zelenim goram, ko je zavel na nji sveži, vonjivi gozdni vzduh.

Soproga višjega gozdarja je sprejela Angelo z odprtimi rokami kakor lastno

hčer, in obe deklici ste bili zares kakor v raju.

Skoro po cele dni ste hodili po gozdu, v katerem je poznala Angela takoj skoro vsako stezico. Tu ste poslušali ptičje petje, trgali evetje in jagode, pravile si — sedeči na kladi nad šumečim potokom — pravljice o zakletih kraljičinah, o krasnih gozdnih vilah, ki imajo globoko v gorah skrite zaklade zlata in dragega kamenja. Ali pa ste stopili na kako višje goro. In ko ste stali tam v sveti tihoti ter gledali zemljo in vasi globoko doli pod seboj — vse tako majhno, tako nezatno — in modro nebo nad seboj pa tako blizu, tedaj sta se večkrat objeli, in Angela je vskliknila: „Ljudmilka, ko bi mogli vzleteti tja gori do nebes!“

„Kadar naju bode Bog hotel, saj naju pokliče“, reče Ljudmila.

„Jaz bi najrajša takoj vzletela gori“, šepnila je Angela, položila glavo na Ljudmilino rame ter se zagledala v sladkem pozabljenju na svet sanjavno k modremu nebesnemu oboku. —

Gospa višjega gozdarja je pisala oskrbniku, naj bi pustili Angelo vse počitnice

kakor počen groš. Slabo drevo ne more roditi dobrega sadu in A. G. ne more pričati našega naroda; zadovoljiti se bode moral, da naj pomaga le Bog.

Vendar začnimo z „razlogi“.

Prvi stavek v „Soči“ se glasi: „Pišem te članke posebno za tiste sorojake, ki so takó zaljubljeni v osebo dr. Gregorčiča, da žrtvujejo tej ljubezni vsako treznejše stvarno razmišljanje in opravičujejo pred svojo vestjo vse pregreške njegove“.

Lep začetek, kaj ne! Torej članki so pisani za zaljubljene goriske rojake. To se vjema. Pisec člankov — A. G. — je zaljubljeni ptiček; poročil se je komaj in človek v medenih tednih plava v sami ljubezni in le naravno je, da tudi piše o ljubezni.

Goriški Slovenci so zaljubljeni v osebo dr. Gregorčiča. Prav, gola resnica. Taka ljubezen menda ni pregrešna. Ako Slovenci ljubijo, to je pošteno, kajti s tim kažejo, da imajo blago srce, kajti kdor nima ljubezni, ni popolen človek. Izmed treh božjih čednostij — je ljubezen prva in kdor je nima, je podoben mrtvemu bronu. Narod brez ljubezni, brez srca, ni vreden, da živi. Tudi v osebo dr. Gregorčiča sme biti zaljubljeno naše ljudstvo, kajti s tim kaže, da ima čut za lepoto. Ljubljenec našega naroda ni napačne postave. Naš narod se je bil zaljubil v svojega ljubljence že pred 10 leti tako, da si ga je izvolil kot svojega voditelja. Da ga ljubi tudi še zdaj, kaže le, da je v ljubezni stanovit en. Naš narod ima pravo ljubezen, ki je stanovitna.

Malovredno bi bilo goriško slovensko ljudstvo, ako bi njegova ljubezen bila taka, kakoršno bi hotela „Soča“, da bi se mu srce v nemalo od nedelje do nedelje blizo tolikokrat, kolikor je dni v tednu; ali pa ako bi ljubilo tako, kakor sleparček, ki leta od cvetke do cvetke ter vsaki obeta svojo ljubezen; ali pa oni, ki po dnevu gori v zakonski ljubezni, katero opeva celo v podlistku, a po noči zahaja v vas — ter se ravna nekako po narodni pesmi: tri ljubice ljubiti so čudne reči... A. G. ni zadovoljen z ljubeznijo našega naroda. Iztrgal bi mu rad iz prsi ljubezen do dr. Gregorčiča ter mesto nje bi rad vsadil narodu v srce tako ljubezen, kakoršno je kazal on sam do svojih Ivank. Naš narod naj bi imel po „Sočinih“ načelih tako ljubezen do svojega voditelja, kakor je imel Gabršček do svojih dobrih prijateljev in tovarišev, katere je iz zgolj ljubezni napadal, zmerjal, pital z vsakovrstnimi pridevki, celo z izdajalci naroda itd. samo zato, ker niso mogli slepo uklanjati svojega tilnika pred njegovim terorizmom. Kdor tako postopa, kaže, da ne pozna ljubezni, ampak da ima mesto ljubečega srca trd, mrzel kamen.

Narod, kateri ne bi ljubil svojih voditeljev, katere si je sam izvolil; narod, kateri bi se dal zvoditi vsakemu koristolovcu ter spremenil na ukaz ljubezen v sovražstvo, tak narod bi ne bil vreden svojih voditeljev. Mesto nesebičnih voditeljev, kateri so se posvetili narodu samo iz čiste ljubezni do njega, naj bi stopili koristolovci, ki bi rabili narod kot molzno kravo in kot lestvo, po kateri bi plezali do časti in slave in polnih jasi.

Slovenski narod na Goriškem se ni še toliko pregrešil, da bi tako plačeval svojega nesebičnega voditelja, kakor hoče „Soča“.

Narod naš ne more poslušati takih zapeljivih glasov, noče pustiti, da bi mu kdo trgal iz prsi ljubezen do svojega voditelja, kateremu ostane zavest. Zvestoba v ljubezni naj diči naš rod! Take ljubezni, kakoršno uči „Soča“ in po katere pravilih živi njen lastnik, ne maramo, ker je pregrešna ljubezen.

Ljubezen, s katero dela dr. Gregorčič za slovenski narod, mu narod vrača. On ljubi narod, kakor narod ljubi njega. V tej ljubezni naj ostane stanoviten in zvest dr. Gregorčič in narod mu jo bo povračal v polni meri: kajti le ljubezen rodi ljubezen.

„Soči“ ni prav, da slovenski rojaki opravičujejo pred svojo vestjo vse pregreške dr. Gregorčiča.

Najprej se je spravil lastnik „Soče“ nad ljubezen našega naroda; iz srca mu hoče strgati ljubezen do ljubljene voditelja. S tim se ni bil zadovoljen, ampak zatekel se je celo k vesti našega ljudstva.

Naš narod ima radi ljubezni do dr. Gregorčiča gotovo mirno in čisto vest, ka-

koršne ne more imeti Gabršček radi nezvestobe do njega in še do marsikoga družega ne. Ako bi imel kaj vesti, ne bi mogel ravnati tako, kakor ravna v politiki in v „ljubezni“.

Andrej, ako hočeš zvedeti, kako se sodi o tvoji ljubezni in tvoji vesti, pojdi tja, kamor si tako rad zahajal...

In tak človek se hoče zadirati ob ljubezen in vest svojih rojakov. Poberi se...

„Soča“ očita dalje, da se je njen vredni lastnik uveril, o ne odkritosrčnosti dr. Gregorčiča nasproti najozjim sodelovalcem zadnjih let. Rekli smo že, da velja pravilo: ljubezen rodi ljubezen; ravno tako pa velja pravilo, odkritosrčnost rodi odkritosrčnost. Ako so bili drugi do dr. Gregorčiča neodkritosrčni in nezaupni, kako bi zamogel on biti drugačen?!

Rojaki, poslušajte, kaj piše dr. Tuma svojemu prijatelju: „Pri svojem političnem delu prišel sem v dotiko z enim ali drugim, zaupanje pa nisem izkazoval nikomur izven A. Gabrščeku, dr. Trillerju, A. Vrtovcu in tebi“.

Dr. Gregorčič je bil pač dovolj razumen in bistrega pogleda, da je še pravčasno spoznal neodkritosrčnost Tumovo in Gabrščekovo, in le naravno bi bilo, ako bi moral tudi on postati enak do njiju. Med poslanci ni bilo več jedinstva potem, ko so spoznali, da dr. Tuma jim ne izkazuje zaupanja.

Kar besediči „Soča“ o abstinenci, ni vredno, da bi se vnovič pobijalo. Naši čitatelji so dobili odgovora dovolj v „Gorici“ — posebno v članku iz Dornberga. Več ni treba.

Češki glas o Slovencih.

Izšel je 1. snopič II. letnika „Slov. prehleda“, ki je zanimiv, kakor drugi do zdaj izešli. V njem se nahajajo n. pr. — poleg drugega — spisi: „V rezijski dolini“ (se sliko Ravance); „Čedadski shod v spomin Pavlu Djakonu“ od vrlega prof. Trinka; „Narodno razmerje v avstriji. Primorju“ (z mapo).

Posebej naj omenim te vrste, tičočee se nas: Na Goriškem zavzemajo Lahi 630 km², Slovenci pa 2290 km². Slovencev je na Goriškem 135.000, Lahov 76.514. In to po vladni statistiki iz l. 1890. In zdaj denimo poleg teh števil prava slovanske večine in laške manjšine! Iz te paralele se pokaže še le prav žalostno stanje pravičnosti v tej kronovini. E tega spoznamo še le prav: kako zelo privilegovan narod so na jugu Lahi proti slovanski večini. Iz tega pade še le prav ostra svetloba na laško nadutost v goriškem, istrskem in tržaškem deželnem zboru; pa na boj za slov. šolo v Gorici i v Trstu, ali se na nedavni boj za hrvaški gimnazij v Pazinu!

Na drugem kraju:

Pri nas Slovanih ni nič novega, če si ne vemo sveta. Znak naše politike je bilo vselej — omahovanje in nedoločnost, ki prehaja enkrat v fanatično blodno veličje, a drugič pa v tesnopršno provincialno domoljubje.

Teško položenje Slovencev se je spremenilo v poslednji dobi tako znatno na slabše, da moremo reči brez fraze: zdaj gre za njih biti — ali nebiti. Nemška besnost v Celju, laško zaničevanje v Trstu so le majhen zgled sistematičnih nemških napadov in neozdravljive laške oholosti.

Slovenski rodoljubi iščejo pomoči po trojni poti: Eni proglašajo Kranjsko kot narodno slov. središče in utrjujejo Ljubljano kot nepremagljivo narodno trdnjavo, drugi prigovarjajo v imenu slovanske vzajemnosti češkim in poljskim poslancem, naj bi se poprijeli enkrat slovenske stvari (vprašanja) kot svoje lastno; tretji se postavljajo na stališče hrvaškega državnega prava in vidijo svojo rešitev v Veliki Hrvaški. — Pa so tudi še drugi, (in teh ni malo), ki pravijo malomarno: Velike ribe so vedno požirale male.

Koncentracija Slovencev okrog Ljubljane bi bila dober in dosegljiv smoter. Ali temu nasprotuje okolnost, da si je težko misliti, da bi se oprijelo Primorje s Trstom planinskega Slovenskega. Torej bi imeli rodoljubi, ki računijo le sé slov. narodom, postaviti drugo središče: to je Trst; in sporazumeti se vsaj z istrskimi Hrvati. In tako Slovensko bi tvorilo lepo prirodno celoto,

zloženo iz južnega Štajerskega, južnega Koroškega, Kranjskega, Goriškega in Gradišanskega, Istre in sedanjega tržaškega okraja. Program drugih je golo zamašanje na druge, ni pravi program. — Onim, ki se opirajo tako odločno na državno pravo hrvaško, bi se imelo pokazati na nerazločljivo zvezo tega prava s krono sv. Štefana, pod katero cvete tako krasno drevo ustavne svobode madjarske! — A naposled praktičnim razumnikom, ki primerjajo narode ribam, bi se moralo opozoriti na vednostno skušnjo: da uprav velike zveri nagloma minevajo sé zemeljskega površja.

Ko bi pa Slovenci — in sploh mali slovanski narodi — več mislili, nego čutijo, več delali, nego govorijo, in toliko šteli, kolikor fantazirajo: tedaj bi ne bilo teh štirih vrst slovenskih rodoljubov. Nego vsi Slovenci bi napravljali jedno bojno vrsto, vpirajoč se ob jednom ob slovanski narod, ob češko-poljsko zvezo in ob hrvaško bratstvo in računili bi vselej in povsod ne le sé zadržki malega naroda, nego tudi z notranjimi krizami velikih narodov. Doba je kritična in nevarnost zabteva brze odločitve: Če ne spoznajo Slovenci, da imajo postopati vselej in v vsem edino kot narod, da imajo prepustiti strankarsko cepljenje svojim močnejšim sosedom: Tedaj bode slovanski narod mahoma — še predno si mislimo — razdeljen na toliko gospostev, kolikor je napravljeno zdaj provincij iz njega. V tem slučaju bi mogle velike ribe pogoltniti male...

(Da bi ne bilo tega podedovanega greha — slovanske needinosti — med Slovani, bi bilo pač drugače od baltičkega morja do tržaškega zaliva — in še dalje! Ali la kleta nesloga — sebičnost, zapečkarstvo....!)

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. (Dr. Tuma si poje slavo!) „Soča“ je prijavila nedavno članek „Učiteljstvu“ iz peresa dr. Tume. Gospod dr. se hvali v tem članku, kako marljiv učitelj je bil on svoječasno v Postojni ter da je tedaj občeval tudi z nekimi duhovnikom. S tem hoče dokazati, da je prijazen duhovščini in učiteljstvu ter ovreči trditve svojih nasprotnikov, ki mu nočejo (oziroma ne morejo!) tega verjeti.

Pritožuje se nadalje, da ima okoli sebe vohune, ki pošiljajo v javnost, kar slišijo iz njegovih ust.

Gospod doktor bi morda rad spletkaril in roval v temi, zahrbtno, kakor krt pod zemljo. V javnost naj bi prišlo samo to, kar si on želi, kar njemu ugaja. Ah, to ni lepo! Pričakovali bi bili o g. doktorju, da bi ovrgel dotične govorice kakor lažnjive izmišljotine, toda on tega ne more in se skriva za „vohune“, ki so ga svetu odkrili in pokazali, kakoršen je v resnici. Značajnemu in poštenemu človeku ne more biti pač nič ljubšega, nego če se o njem resnico govori; dr. Tuma pa imenuje dotičnike, ki so svetu povedali o njegovem mišljenju resnico, vohune! On bi želel, da bi o njem lagali in trdili neresnico, da je prijatelj učiteljstvu in duhovščini, dočim njegovo delovanje in govorjenje dokazuje baš nasprotno. To bi bila pač največja „lumparija“, katere je zmožen kdo drugi, a ne „vohuni“ Tumovi.

Kdo je šel vohat h kardinalu? Kdo je rušil s tem disciplino in povzročil sedanji razkol na Goriškem? Ali ni zaslužil tak poslanec, da mu sopsolanci podajo nezaupnico ter tirjajo od njega odborniški mandat, ki so mu ga izročili, misleč, da so mu ga dali v zanesljive roke!

Ali je tak poslanec vreden narodnega zaupanja, ko stoji edini on na poti sporazumljenju, slogi in miru v deželi, da se nam nasprotniki smejejo in rogajo! To je značajnost, to rodoljubje! S svojimi slavospevi v „Soči“ ne doseže ničesar, mi nismo otroci, videti hoče naš tjanja! Koliko bi si bili Vi pridobili, ako bi se bili umaknili v korist naše narodnej stvari! Tako pa ste izgubili vse naše zaupanje, ker vidimo, da Vam je več osebna korist, nego narodna (kakor poslancu namreč!).

Ako bi jo ne bili Vi zapeljali v abstinenci, bi učiteljstvo imelo lahko sedaj za 25% svoje plače zboljšane, kajti toliko so bili ital. poslanci pripravljene dovoliti in Vi kakor prijatelj učiteljstvu bi gotovo za to

glasovali — ali morda ne? Kdor nam zboljša naše prežalostno stanje, ta je naš prijatelj in ne oni, ki se samo hlini, stori pa ničesar ne!

Iz zahodnih Brd. (Trgatev — kupčija z vinom — cerkveno petje). Dočakali smo, hvala Bogu, prijetni čas trgatev. Dne 2. t. m. je pričela v zahodnih Brdih in obeta (posebno v Biljani, Medani, Hrušovljah) obilo dobrega vina, ker v omenjenih krajih ni bilo toče, a tudi grozdje je bilo zdravejše. — Kupčija z rebulo bode živahna, kajti kupei se pridno oglašajo. Tako n. pr. je grajsko osterbuštvo na Dobravem prodalo že 500 hektolitrov vina kar na trfah, to je že pred trgatevijo. Cene balancirajo med 20—24 gl. za hektoliter.

Gospod urednik, povedati Vam moram, da smo v nedeljo obhajali cerkveni shod sv. Mihaela pri farni cerkvi v Biljani, kjer smo slišali lepo ubrano cerkveno petje. Takega petja ni daleč na okrog izvzemši Medano, ki tudi sluje s svojim cerkvenim zborom. Biljana je že od nekdaj na glasu radi cerkvenega petja, a takega napredka, takega uspeha se nisem nadejal. To je bilo očaranje. Preciznost, s katero se je pelo, je presežala marsikateri mestni cerkveni pevski zbor. V Biljano in Medano naj bi prišel poslušat cerkveno petje marsikateri. Zato pa moramo pevke in pevce Biljanske javno pohvaliti, kakor tudi g. župnika in mladega organista, ki skrbita, da se vzdržuje in goji toli prijetno cerkveno petje. „Nadalje v“.

Z Vipavskega. Na Vipavskem je skoro v vseh občinah končala ta teden trgatev. Grozdje je sladko in zrelo. Posebno sladko in zrelo je tudi ono, ki je od boleznid oidium napadeno, le škoda, da tako grozdje da malo mošta.

Sedaj pa izvlecimo naše še vedno premalo uvaževano pravilo na dan: Svoji k svojim! Vi, vinotoči in vinski kupei v ponosni krasni in romantični Soški dolini in drugi zavedni slovenski vinski odjemalci, pridite zaupno do nas v našo dolino, ki grozdjka in vina presladkega da! Pri posestniku, pri čilem in marljivem vinorejcu boste pošteno postreženi. Vino raste po deželi in ne v mestu! Pa tudi je skromni in vrli trto-rejec v prvi vrsti vreden in potreben vaše podpore in zaupanja! Celó dolgo leto se trudi in vbađa, škropilnico in meh mora zraven tolikih del vedno v roki držati ter se proti tolikim boleznim boriti, da pridelava bomo množino sladke, okrepujoče kapljice. Kako je pač v nebo vpijoča krivica, da poleg tolikega truda poštenu pridelovalec tako malo uživa, spekulantični, sleparski ponarejevalec pa z godljo polni svoje žepo! Država pa v največjo pogubo kmetovalcu vse to mirnim okom gleda! Tedaj svoji k svojim in k vru, h kmetovalcu se obrnite in ga s tem podpirajte v njegovem težkem boju za obstanek ter bodrite tako k pridelovanju dobre naravne kapljice! Za vino letos ni kaj dobra letina; cene pa bodo podobne lanskim.

Okrožnica

narodno-političnega društva „Sloga“
v Gorici.

Politično društvo „Sloga“ ima skrbeti — po svojih pravilih — za duševni in gmotni blagor slovenskega naroda na Goriškem.

Vsak civilizirani narod, torej tudi naš, sestoji iz različnih stanov, kateri so torej udje našega naroda, za katerega potrebe skrbeti je poklicano tudi društvo „Sloga“.

Slovenci na Goriškem imamo delavno in narod ljubečo duhovščino, pridno in vneto narodno učiteljstvo, zavedne in umne posestnike in kmetovalce. To so stanovi, na katere se je ponašal slovenski narod na Goriškem — po deželi.

V Gorici in po trgih imamo deloma narodnih profesorjev, odvetnikov, notarjev, zdravnikov in uradnikov. Vrste teh niso še povsem popolnjene z možmi našega naroda, a nadejati se smemo, da se polagoma popolnijo.

Med stanovoma, katera sta za vsak narod, torej tudi za slovenski, velike važnosti, t. j. med obrtniki in trgovci smo imeli na Goriškem — posebno v Gorici — do nedavnega časa malo svojih mož. To polje smo prepuščali Slovenci večinoma drugorodcem, ki nam niso bili naklonjeni,

(Dalje v Prilogi.)

Bogato zalogo vseh lončarskih in porcelanastih izdelkov in steklenic ima

ANTON KOREN

v Gorici, v Gosposki ulici št. 4.
Velika izber:

kroznikov, skled, skledje, loncev in lončkov.

Vsakovrstne svetilnice za petrolej in olje.
Zaloga nožer, vilic in podstarkov.

Vsakovrstne šipe in zrcala.

Reže in vklada šipe za okna.

Priraja po naročilu priproste ali ukusne okvirje za podobe in zrcala.

Cene zmerne, postrežba točna.

Vinarsko in sadjarsko društvo za Brda



za Brda

GORICI.

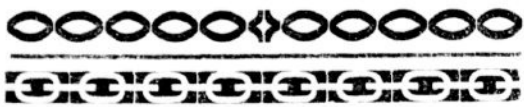
Prodaja naravne in pristne briske pridelke po zmernih cenah.

Zaloga pristnih briskih vin:

burgundeca, rizlinga, modre frankinje in druge

DESERTNA VINA.

Sedež društva je v Gorici, ulica Barzellini št. 20.



P. Drašček

trgovec z jedilnim blagom
v Stolni ulici št. 2. v Gorici

(tam, kjer je tobakarnica)

priloga se p. n. slovenskemu občinstvu v Gorici in z dežele.

Prodaja kavino primeso iz tovarne ARNOLD & GUTMANN z Dunaja.

Zaloga žveplenk družbe sv. Cirila in Metoda.



Špedicijska poslovnica

Gaspar Hvalič v Gorici

v ulici Morelli 12

se toplo priporoča Slovincem v Gorici in z dežele.

ima zaprt voz za prevajanje pohištva.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8
priporoča

pristna bela in črna vina iz v-pavskih, furlan-skih, briskih, dalmatinskih in isterskih vno gradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorec.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Ivan Doljak

kovač in mehanik

v Gorici, Gledališka ulica 17.

Vpeljava luči „Acetilen“ po najnovejših sistemih kakor tudi vodovodov, pump itd. Izvršuje točno in solidno ter jamči vsako delo, katero izvrši v najkrajšem času. Ima zalogo vseh k tej stroki spadajočih potrebščin.

(Priporočen od vodstva „Šolskega doma“ radi dela tam izvršenega).

Priporoča se najtopeje slavnemu občinstvu v mestu in na deželi.

Trgovina z jedilnim blagom

G. F. Resberg v Gorici,

v Kapucinski ulici št. 11

ter podružnici na Kornju št. 2

priporoča to-le blago:

Sladkor — kava — riž — mast — paper — sveče — olje — škrob — ječmen — kavino primeso — moko — gris — drobne in debele otrobe — turšico — zob — sol — moko za pitanje — kis — žrepljo — cement, bakreni vitrijol itd.

Zaloga pristnega dalmatinskega žganja na debelo ter pristnega črnega in belega vina,



Se čestim naznanjati p. n. občinstvu, da sem prevzel gostilno

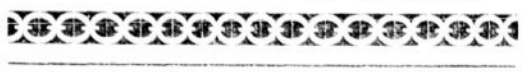
„Pri Janezu“

na Kornju

ter do točim izborna domača briska in v-pavska vina. Ima ceneno prenočišča in poljubno kuhinjsko postrežbo.

Priporoča se v obilni obisk, se bi ležim vdani

J. Munih.



C. kr. privil. kroji vsakateremu razumljivi kroji obleke vsake mode. Dabivajo se v moji zalogi čuguni, mašne kipe zavrtnece za čistito duhovščino.

M. POVERAJ

trgovec na Travnika štev. 22 I. nadst.

Bogata zaloga vsake vrste blaga, gotovih oblek, perila in vseh spadajočih priprav za obleke vsakega stanu.

Novo blago došlo za spomladansko in letno sezono iz avstrijskih in angleških tovarn. Dobivajo se novi patentirani hlačniki na pasih; ni treba več gumbov, te hlačniki so jako pripravni.

Sprejemajo se naročila za izdelovanje oblek, tudi za dame fineje vrste po vsakateri zahtevajoči modi.

Kdor ukupi pri meni blago mu je pristo diti delati kjer hoče, ker pri meni je delo nekaj dražje, ker se šiva večinoma z rokami. Blago in izdelane obleke so tako po ceni da ceneje ni mogoče zahtevati. Obleke za dečke od 3 do 10 let stanejo 1 gld. 50 kr.

Ivan Katnik

gostilničar pri

ZLATEM KRIŽU

Kapucinska ulica h. št. 2

Priporoča se slavnemu občinstvu v Gorici in z dežele na mnogobojen obisk — Toči pristna bela in črna vina, ter postreže vsak as prav z okusno pripravljenimi jedmi.

Andrej Cermel

na Kornju št. 10.

priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi svojo trgovino vsakovrstnih potrebščin, kakor: kavo vseh vrst, riž, olje itd. Na razpolago ima tudi domačo slanino: špeh in salame in to, na drobno in debelo.

Cena zmerna, postrežba točna.

Ed. Pavlin

v Gorici

v Nunski ulici št. 10

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voženih sveč, matvaskih oblek, rakev vsake velikosti, zlatih črk, lesenih stajal za palce, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnih bisernih vencev, papirja (manšete) za izdelovanje cvetlic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za vakve, zlata za olepšanje.

Vse po najnižjih cenah.

Opozorjam tudi da tiskam črke na derilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

TEODOR SLABANJA

srebrar

via Morelli 12 — GORICA — ulica Morelli 12

uljudno priporoča velečastiti duhovščini svojo znano delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodij iz srebra in medenine, najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni, da se ne boji konkurence. Staré reči popravi, posrebrni in pozlati v ognju. Izdeluje tudi v ognju pozlačene strelovođe iz bakra po najboljših iznajdbah. Ilustrovani cenik franco in zastojni.

Da si pa morejo tudi bolj rečne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga, olajšuje jim to zgoraj omenjeni s tem, da jim je pripravljeno napravljati blago, ako ma potem to izplačanje na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalec sam lahko določi.

Pošilja vsako blago poštnine prosto!



ZALOGA

vsakovrstnih šivalnih strojev

Fani Drašček

v Gorici

Stolna ulica št. 2. (v prodajalnici jestvin).



Ne boji se tekovanja.

Prodaja stroje tudi na mesečne ali tedenske obroke.

Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti

Priporoča se slavnemu občinstvu v Gorici in deželi



CENIK

Solskih, pisarskih in raznih drugih potrebščin.

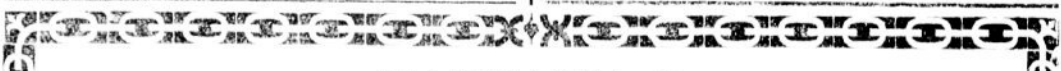
Papir: uradni, zavoj (250 pol) od gl.	1.25
predpisni, " " " "	0.70
pisarnski, " 200 " " "	0.60
Zavitki (kovrti) 100 " " "	0.20
Solske pisanke " " " "	0.65
Risanke " " " "	1.70
Sušilniki " " " "	0.08
Posušice " " " "	0.06
Psala, škatla " " " "	0.25
Ilavnila, dvanaajstoria " " " "	0.14
Gobice za ploščice 100 " " " "	0.80
Peresa, škatla (111 peres) " " " "	0.25
Svinčniki, dvanaajstoria " " " "	0.06
Tinta, 12 steklenic v škatli " " " "	0.45
" 1 liter v steklenici " " " "	0.35
Knjige, vpisne " " " "	0.04
" molitvene " " " "	0.12
Podobice, svete 100 " " " "	0.30
Mošnički za denar " " " "	0.10
Nožiči " " " "	0.15

L. t. d. vse po najnižjih konkurenčnih cenah.

P. s. Šolske pisanke izdeluje zdaj v svojem področju in imajo mnogo lepši papir in boljši ovitek nego dosedanje.

Za naročila priporoča se najuljudneje v Gorici, Semeniška ulica št. 10.

G. Likar.



NAZNANILO.

Podpisane uljudno priporoča slavnemu občinstvu, posebno častiti duhovščini, uradnikom, učiteljem, sploh gospodskemu, delavskemu in kmečkemu stanu, posebno pa novoporočencem

svojo bogato zalogo vsakovrstnega pohištva.

podob na platno in šipe z različnimi okvirji, ogledala vsake velikosti ter preproge za okna. Različne stolice iz trsa in po nemškem slogu, posebno za jedilne sobe. Blazine na strane in afriške trave z žimami in platnom na izbiro ter razne tapetarije. Sprejema naročila od priproste do najfineje jedilne, spalne in posetne sobe od prvih mizarskih mojstrov, posebno od odlikovane Črnigoveje delavnice v Gorici.

Reči, katere se ne nahajajo v zalogi, priskrbijo se po izbori cenikov v najkrajšem času.

Daje se tudi na obroke, bodisi tedenske ali mesečne. — Pošilja se tudi izven Gorice po železnici in parobrodih.

Nadeja se obilnega obiska iz mesta in dežele, belježim z odličnim spoštovanjem

ANTON BREŠČAK,

Gosposka ulica štev. 11 (Via Signori N. 11).



„Krojaška zadruga“

vpisana zadruga z omejeno zavezo

v Gorici, Gosposka ulica hiš. št. 7.

Velika zaloga

vsakovrstnega manufakturnega blaga za ženske in moške obleke, za vsaki stan in vsaki letni čas

v največji izbiri

kakor: sukno, platno, prtenino Chiffon, oksfort, srovico, vsakovrstne preproge, zavese, namizne prte; nadalje vsakovrstno perilo, srajce Jäger itd. itd.

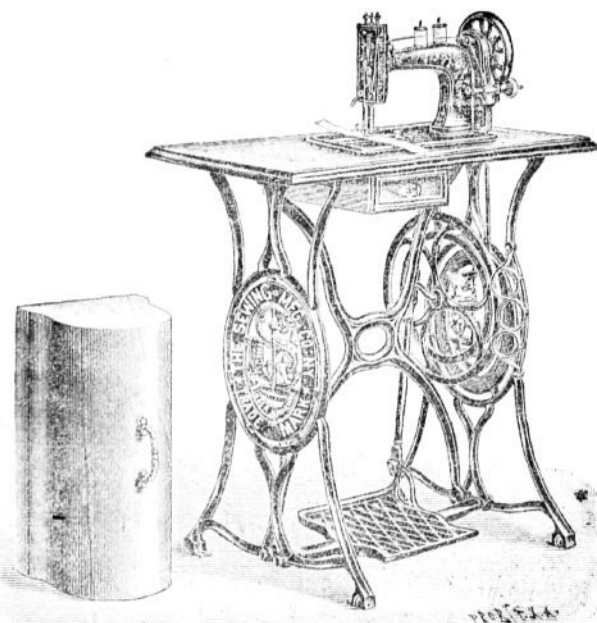
Vse po najnižjih cenah.

Cene so stalne brez pogajanja.



Glej! Glej! Čuda!!!

V Nunski ulici št 14, 15, 16.



Zaloga šivalnih strojev za vse stroke šivanja in edina slovenska zaloga dvokoles.

V zalogi se vdobijo tudi posamezni deli šivalnih strojev in dvokoles, kakor tudi šivanke, katerih ducat stane za šivilje 36, za krojače 45 in čevljarje 50 kr.

Popravljalnica šivalnih strojev in dvokoles, za katerih delo se jamči.

Za dobroto naših šivalnih strojev se jamči let 5 1/2.